

ČÁST 3:

PO NÁVŠTĚVĚ DIVADELNÍHO PŘEDSTAVENÍ – ÚKOLY

1. NAPIŠTE JMÉNO HLAVNÍHO HRDINY ZBABĚLCŮ A JEHO STRUČNOU CHARAKTERISTIKU.

Jméno: .....

Vlastnosti: .....

2. KTEŘÍ DALŠÍ KLUCI PATŘÍ DO PARTY KOLEM ÚSTŘEDNÍHO HRDINY?

3. URČETE CO NEJPŘESNĚJI, VE KTERÉ DOBĚ SE ODEHRÁVÁ DĚJ.

4. VYSVĚTLETE, PROČ SE POSTAVY ZAPOJÍ DO DĚNÍ PRÁVĚ V DOBĚ, VE KTERÉ SE ODEHRÁVÁ DĚJ ZBABĚLCŮ.

5. PROČ SI KLUCI Z KAPELY VYBRALI JAKO HUDEBNÍ ŽÁNŘ PRÁVĚ JAZZ? CO PRO NĚ PŘEDSTAVUJE?

6. SPOJTE K SOBĚ DVOJICE, KTERÉ TVOŘÍ V INSCENACI PÁR.

Lexa	Irena
Benno	Lucie
Harýk	Helena
Danny	Evka

DISKUZE:

Jak jste vnímali postavu Bartošíka?

Co podle vás symbolizuje vagón na scéně?

Jaké hudební číslo se vám líbilo nejvíce a proč?

BONUSY – DALŠÍ DÍLO JOSEFA ŠKVORECKÉHO:

- Postava Dannyho Smiřického prostupuje další Škvoreckého romány. Přečtěte si nějaký další román a zamyslete se, jakým vývojem Danny prochází. Prima sezóna – Zbabělci – Tankový prapor – Mirákl – Příběh inženýra lidských duší – Obyčejné životy
- Postava Rebekky je inspirovaná povídkovou knihou Sedmiramenný svícen. Jak byste popsali vztah, který mezi sebou Rebekka a Danny v inscenaci mají?

NĚCO NAVÍC:

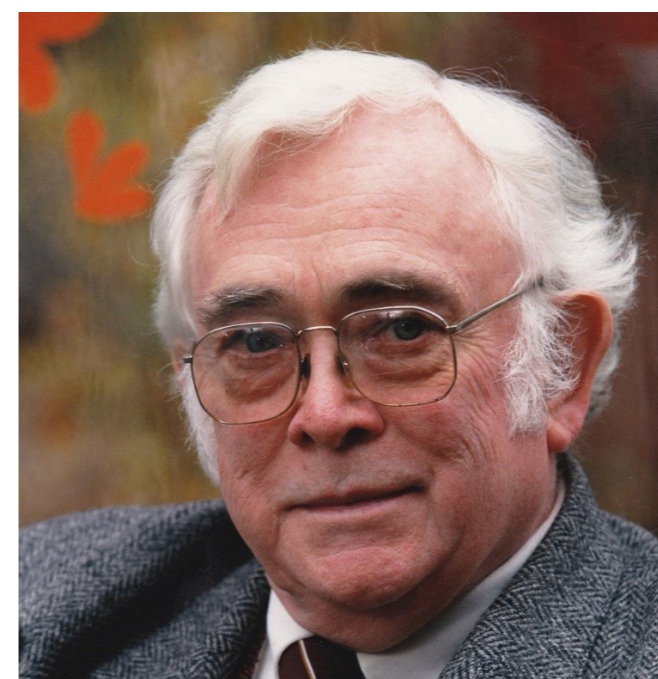
Podívejte se na televizní film Rytmus v patách z roku 2009 (Česká televize, režie Andrea Sedláčková) nebo Tankový prapor (1991, režie Vít Olmer).

Klicperovy pracovní listy

• ZBABĚLCI •

ČÁST 1:

PŘED NÁVŠTĚVOU DIVADELNÍHO PŘEDSTAVENÍ

JOSEF ŠKVORECKÝ

- narodil se 27. září 1924 v Náchodě (v jeho literárních dílech jeho rodné město najdeme pod jménem Kostelec)
- od roku 1935 navštěvoval státní reálné gymnázium, kde roku 1943 odmaturoval
- po druhé světové válce šel do Prahy, aby na Univerzitě Karlově na podzim 1945 nastoupil na Lékařskou fakultu
- po prvním semestru změnil své plány a přestoupil na Fakultu filozofickou, kde si zvolil obor angličtina-filozofie.
- studium ukončil roku 1949 a začal pracovat jako učitel
- v roce 1951 nastoupil k základní dvouleté vojenské službě v Milovicích, k tankovému praporu
- po návratu do civilu se nevrátil k učitelské profesi, ale zamířil do Prahy, kde se stal redaktorem v nakladatelství Odeon
- v roce 1969 odjel společně s manželkou Zdenou Salivarovou (manželé od r. 1958) na stipendijní pobyt do Spojených států amerických
- za oceánem manželé zůstali i po vypršení výjezdních doložek
- nejprve po Americe cestovali, a nakonec padlo rozhodnutí usadit se v kanadském Torontu.
- na místní univerzitě začal Josef učit kurzy českého divadla a filmu, angloamerické moderní literatury a kreativního psaní
- roku 1976 byli oba manželé zbaveni československého občanství
- teprve v květnu 1990 se Josef Škvorecký s manželkou opět podíval do své domoviny
- Josef Škvorecký zemřel 3. ledna 2012 v Torontu

NAKLADATELSTVÍ SIXTY-EIGHT PUBLISHERS

V roce 1971 založila Zdena Salivarová společně s manželem Josefem Škvoreckým v Torontu dnes nejslavnější exilové nakladatelství '68Publishers. Za dobu svého fungování zde bylo vydáno téměř 250 knižních titulů českých autorů, v tehdejších Československu převážně nežádoucích.

„Na začátku v Torontě to nebylo lehké. Vystala otázka, co budu dělat. Neuměla jsem anglicky a francouzština mi v Ontariu byla k ničemu. A z domova jsme se dovídali, jak všechno upadá, jak se zas zakazují filmy, literatura, vyhazují se schopní lidé z práce, vyslychají a zatýkají, prostě pro to všechno jsem si vymyslela to naše nakladatelství, pro něž Josef z počátku moc nadšený nebyl. Ale pak neodolal a šli jsme do toho spolu. Bez něj by to beztak nešlo, to dá rozum.“

Zdena Škvorecká (Salivarová)

VÝBĚR Z DÍLA JOSEFA ŠKVORECKÉHO

Zbabělci (Praha, 1958); Legenda Emöke (Praha 1963); Sedmiramenný svícen (Praha 1964); Lvíče (Praha 1969) Tankový prapor (Toronto 1971); Mirákl (Toronto 1972) Hříchy pro pátera Knoxe (Toronto 1973); Prima sezóna (Toronto 1975); Příběh inženýra lidských duší (Toronto 1977)

ČÁST 2: O ZBABĚLCÍCH

ZBABĚLCI (ROMÁN)

- na knize začal Josef Škvorecký pracovat v roce 1948 a dokončil ji o rok později
- v prosinci 1958 kniha vyšla
- počátkem roku 1959 zastihla Zbabělce řízená odsuzující kampaň a bylo zakázáno dále román vydávat
- komunisté využili Zbabělce jako varovný příklad zákeřné literatury, která se začala objevovat v důsledku liberalizace poměrů v kultuře. Ta postupně vyplynula z politického vývoje po oficiálním odsouzení stalinismu v roce 1956
- recenzenti považovali dílo za urážku Rusů a Rudé armády

DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA

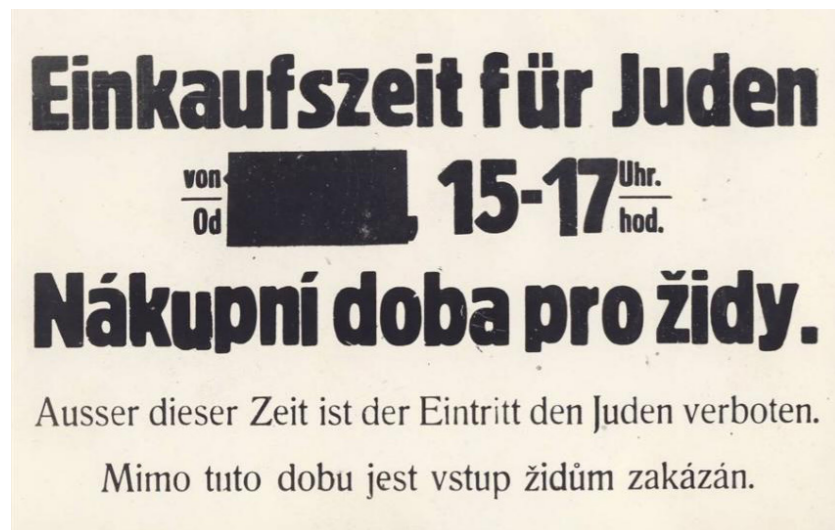
- největší a nejstrašnější válečný konflikt, který lidstvo zažilo

Začala 1. září 1939, když nacistické Německo napadlo Polsko a skončila 2. září 1945 kapitulací Japonska

- zahynulo více než 50 milionů civilistů a přes 20 milionů vojáků, a to včetně pěti milionů, kteří zemřeli v zajetí
- obětí holokaustu, tedy masového vraždění Židů, bylo podle historiků asi 6 milionů. Z toho 3 miliony z Polska a jeden milion z území Sovětského svazu (SSSR)

HOLOKAUST

- (hebrejsky šoa) je pojem, jímž označujeme systematické pronásledování a hromadné vyvražďování Židů nacisty v období druhé světové války
- Hitler poprvé ohlásil svůj úmysl „konečného řešení židovské otázky“ na počátku roku 1941
- Židé z Německa i okupovaných území byli soustřeďováni nejprve v ghettech, později v koncentračních a vyhlazovacích táborech, jakými byly například Osvětim-Březinka, Treblinka, Belzec nebo Chelmno
- v protektorátu Čechy a Morava začali být Židé od podzimu 1941 soustřeďováni v terezínském ghettu
- nařízení o povinném označení Židů starších šesti let žlutou šesticípou hvězdou začalo po vzoru Německa platit na českém území v září 1941

KONEC DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY NA NAŠEM ÚZEMÍ:

- 1. května 1945 vypuklo povstání v Praze
- na základě volání Pražského rozhlasu přišli 6.-7. května na pomoc Praze Vlasovci (Ruská osvobozenecá armáda)
- Němci měli z Rudé armády strach a začali se stahovat na západ
- 6. května 1945 vstoupili Američané do Plzně
- 9.května 1945 vrcholí přesun Rudé armády z Berlína přes Drážďany do Prahy – v ranních hodinách přijely ruské tanky a dokončily osvobození Československa
- poslední výstřely v ČSR padly 11. a 12. května 1945

1. PRÁCE S TEXTEM:

Přečtěte si následující ukázkou z románu Zbabělci a odpovězte na otázky vyplývající z textu.

„Zasmál jsem se. Mluvil mi z duše, ale bylo nutné se zasmát, protože by to teď nešlo, souhlasit s ním. Teď jsem v něčem byl a musel jsem chtít, aby něco bylo. A já taky proti tomu nebyl. Byly v tom ty různé možnosti ohledně Ireny. Hrdinství. A Zdeněk by moh padnout, napadlo mě. Ano. Ten by moh padnout. To by bylo lepší, než kdybych pad já, ačkoliv i v něm něco bylo. Ale to jsem nemyslel vážně. Teď ne, protože teď jsem nesnil. Otevřela se mi nová perspektiva, že bych se moh Zdeňka takhle efektně zbavit. Kdyby pad, to bych milerád chodil s Irenou na jeho hrob. To bych docela ušlechtilě byl k Ireně jemný a pozorný, abych se nedotk její bolavé struny. Docela nezištně bych s ní chodil na jeho hrob. Kdyby bylo po Zdeňkovi, byl bych docela nezištný. A tak jsem proti revoluci nebyl. Ale tohle byl taky jediný důvod, který se mi zdál dobrý, aby byla revoluce. Jinak samozřejmě jsem souhlasil s Fondou. Nechtělo se mi bojovat z nějakých vlasteneckých nebo strategických důvodů. Němci už byli stejně nahraní, takže to nemělo smysl. Chtěl jsem do toho jít jen kvůli Ireně. Abych se před ní vytáh. Kvůli tomu. A proto jsem se zasmál, když Fonda řekl, že Němci jsou už na hromadě, jako kdyby nebyli.“

Jaký je vztah vypravěče k Ireně?

.....

Proč si vypravěč přeje, aby Zdeněk padl?

.....

O jaké revoluci vypravěč mluví?

.....

Kvůli čemu si revoluci přeje a kvůli čemu naopak ne?

.....

Najděte alespoň pět hovorových slov z ukázky:

.....

2. JAK BYSTE STRUČNĚ DOKÁZALI VYSVĚTLIT POJEM GENERAČNÍ ROMÁN?

.....

.....

3. CO ZNAMENÁ POJEM ICH-FORMA?

.....

.....

4. JMENUJTE ALESPŮŇ TŘI SPISOVATELE, KTEŘÍ U NÁS TVOŘILI V 50.-80. LETECH 20. STOL.

.....

5. VYSVĚTLETE NÁSLEDUJÍCÍ SLOVA (případně pomocí knih či internetu):

Partyzán:.....

Mobilizace:.....

Kolaborant:.....

Lágr:.....

Stanné právo:.....